

Datum
2020-11-27
Vår referens
Martin Strand
Enhetschef
martin.strand@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Socialdepartementet - Införandet av en familjevecka påbörjas Ds 2020:24, GRF-2020-33639

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har berett Grundskolenämnden tillfälle att yttra sig angående remiss från Socialdepartementet – Införandet av en familjevecka påbörjas (Ds 2020:24).

I promemorian lämnas förslag till införande av en familjevecka, som ska ge förvärvsarbetande föräldrar rätt att vara lediga för att vårda ett barn mellan fyra och 16 år när det är lov, terminsuppehåll, studiedag för personalen eller motsvarande i den verksamhet enligt skollagen (2010:800) som barnet normalt deltar i. Föräldrar föreslås också kunna vara lediga för att delta i barns utvecklingssamtal. Som en följd av konjunkturnedgången som orsakats av coronapandemin lämnas tre förslag för hur införandet av reformen kan ske med tre olika förmånstider.

Grundskoleförvaltningen ser att familjeveckan är en investering i barn och ger arbetande föräldrar bättre förutsättningar för att kombinera arbete och familjeliv. Samtidigt vill förvaltningen belysa att ett eventuellt införande kommer att påverka grundskolornas bemanning och ekonomi.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner yttrandet avseende *remiss från Socialdepartementet – Införandet av en familjevecka påbörjas Ds 2020:24* enligt förvaltningens förslag.
2. Grundskolenämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.
3. Grundskolenämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Promemoria Införandet av en familjevecka påbörjas
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 201204 Remiss från Socialdepartementet - Införandet av en familjevecka påbörjas Ds 2020:24
- Förslag till yttrande Remiss från Socialdepartementet - Införandet av familjevecka påbörjas DS 2020:24

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2020-12-04
Grundskolenämnden 2020-12-18

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Ärendet är initierat genom att stadskontoret har berett Grundskolenämnden tillfälle att yttra sig angående Socialdepartementets remiss avseende promemorian Införandet av en familjevecka påbörjas – familjedagspenning vid lov, studiedagar och utvecklingssamtal (Ds 2020:24). Sista svarsdatum är 2020-12-18. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Remissinstanserna ombeds att beakta och även yttra sig över de olika alternativ som föreslås i fråga om förmånstid.

Promemorians innehåll

I budgetpropositionen för 2021 aviserade regeringen avsikten att påbörja införandet av en familjevecka (prop. 2020/21:1 utg.omr. 12). Familjeveckan innebär att föräldrar ska ha rätt till ledighet från arbetet i vissa situationer och till en ersättning för förlorad arbetsinkomst.

I promemorian lämnas förslag till utformning av en ny föräldrapenningsförmån i socialförsäkringsbalken som föreslås få benämningen familjedagspenning. Dessutom lämnas förslag till förändringar av föräldraledighetslagen (1995:584) samt ett antal följdändringar i socialförsäkringsbalken och annan lagstiftning med anknytning till föräldrapenningsförmåner. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2022.

Familjeveckans utformning

Familjeveckan innebär att förvärvsarbetande föräldrar som är vårdnadshavare för barn som är mellan fyra och 16 år gamla har rätt att vara lediga från sitt arbete för att vårda ett barn under dag när det är lov, terminsuppehåll, studiedag för personalen eller en motsvarande situation i den verksamhet enligt skollagen (2010:800) som barnet normalt deltar i. Det handlar exempelvis om förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola och fritidshem. Ledighet föreslås också kunna tas ut när föräldrar deltar i barns utvecklingssamtal. Under ledigheten utgår ersättning i form av familjedagspenning.

Fullt utbyggd ska familjeveckan omfatta fem dagars ledighet med ersättning för vardera föräldern per kalenderår när föräldrarna har gemensam vårdnad om sina barn, eller tio dagar med ersättning per kalenderår för en förälder som har ensam vårdnad. Till skillnad från vad som gäller för föräldrapenningen och den tillfälliga föräldrapenningen, ska antalet dagar med familjedagspenning ges per vårdnadshavare, inte per barn. Detta innebär att antalet dagar ska lämnas sammanlagt för en förälders barn i det aktuella åldersspannet. Familjedagspenningen ska kunna tas ut för samma barn och tid för att möjliggöra för exempelvis två vårdnadshavare att vara lediga tillsammans med barnet. Familjedagspenning ska beräknas på samma sätt som tillfällig föräldrapenning¹ och föreslås kunna tas ut för en hel eller halv arbetsdag.

Familjeveckans syften

¹ Ersättningsnivån för tillfällig föräldrapenning uppgår till något mindre än 80 procent av den sjukpenninggrundade inkomsten (SGI) upp till ett inkomsttak motsvarande 7,5 prisbasbelopp, f.n. 29 563 kr. (Källa: Kassakollen, Försäkringskassan)

Familjeveckan har flera syften. Den ska underlätta för förvärvsarbetande föräldrar att kombinera arbetsliv och familjeliv, förbättra förutsättningarna för föräldrar att förvärvsarbeta, främja minskat deltidsarbete samt ge föräldrar till något äldre barn bättre möjligheter att i vissa situationer vara lediga tillsammans med barnen. Familjeveckan ska dessutom bidra till att skapa en ökad jämlikhet mellan arbetande föräldrar, för vilka arbetsvillkor och möjlighet för flexibilitet kan variera kraftigt. Genom att underlätta heltidsarbete och balans mellan familjeliv och arbetsliv samt det att familjedagspenning föreslås lämnas till respektive vårdnadshavare bidrar familjeveckan i viss mån även till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män, både när det gäller ekonomi och hem- och omsorgsarbetet. Familjeveckan syftar också till att ge föräldrar mer tid med sina barn och därmed skapa förutsättningar för goda uppväxtvillkor för barn, något som bland annat inbegriper möjlighet till nära relationer med båda föräldrarna högre upp i barnets åldrar.

Tre förslag för införande av familjeveckan

I promemorians lämnas tre alternativa förslag för hur införandet av familjeveckan kan ske. Förslagen skiljer sig åt avseende hur många dagar med ledighet och familjedagspenning som föräldrarna föreslås att kunna nyttja men är i övrigt överensstämmande. De tre förslagen innebär en möjlighet för föräldrar med gemensam vårdnad att använda antingen högst tre dagar, högst två dagar eller högst en dag med familjedagspenning vardera per kalenderår. För en förälder med ensam vårdnad innebär förslagen antingen högst sex dagar, högst fyra dagar eller högst två dagar med familjedagspenning per kalenderår.

Anledningen till att tre olika förslag till förmånstider föreslås är att den nedgång i konjunkturen som orsakats av spridningen av det nya coronaviruset i Sverige och omvärlden påverkar det statsfinansiella läget. Det råder osäkerhet kring pandemins utveckling och återhämtningen av ekonomin kan bli utdragen. Färre dagar per förälder kan motiveras med det rådande konjunkturläget, som innebär att det finns en osäkerhet kring den ekonomiska utvecklingen och att utgifterna för staten har varit höga.

Grundskoleförvaltningens överväganden

Förvaltningen framför i ärendet ett antal synpunkter som bör belysas.

Förvaltningens bedömning utifrån familjeveckans uttalade syften (4.1 Balans mellan familjeliv och arbetsliv, s 43)

Grundskoleförvaltningen ser familjeveckan som en investering i barnen. Familjeveckan kommer generellt att vara av värde för arbetande föräldrar och ge dem förbättrade förutsättningar för att kombinera arbete och familjeliv.

Förvaltningens bedömning utifrån ett arbetsgivarperspektiv (6.2.2 Kortsiktiga konsekvenser för kommuner och regioner, s 143)

Grundskoleförvaltningen bedömer att rätten till familjedagspenning kan bidra till en bättre balans mellan arbetsliv och familjeliv för en del av förvaltningens medarbetare och kan vara positiv utifrån ett återhämtningsperspektiv.

Genom att förvaltningens medarbetare som har barn i det aktuella åldersspannet kommer att vara lediga ett antal dagar per år med familjedagspenning minskar antalet arbetade timmar och därmed förvaltningens lönekostnader. Beroende på hur många dagar med familjedagspenning

som kommer att införas och den lokala personalsammansättningen, kan enskilda verksamheter komma att behöva utöka sin bemanning generellt eller tillfälligt under perioder när många föräldrar väljer att vara lediga med familjedagspenning. En konsekvens av detta är ett ökat behov av korttidsvikarier, en grupp som redan är svårrekryterad till grundskolorna. En annan befarad konsekvens av att föräldrar får rätt till att vårda sina barn i samband med skollov är att det kan bli svårare för övriga anställda att vara lediga under till exempel vissa perioder under lov och under sommaren, då fritidshemmen kräver en viss grundbemanning.

Grundskoleförvaltningen bedömer inte att införandet av familjeveckan kommer att leda till något större administrativt merarbete. Malmö stad har ett väl utvecklat HR-system som lätt kan anpassas till nya typer av ledigheter. Dessutom ansvarar inte Malmö stad, utan Försäkringskassan för kontrollen av att familjedagspenningen utbetalas för avsett ändamål.

Förvaltningens bedömning utifrån ett verksamhetsperspektiv (6.2.2 Kortsiktiga konsekvenser för kommuner och regioner, s 143)

En konsekvens av införandet av familjevecka är att barnantalet kan minska något under lov och studiedagar på fritidshemmen. Detta kan medföra ett något lägre behov av bemanning på fritidshemmen under dessa perioder, vilket i sin tur genererar en lägre lönekostnad.

En annan konsekvens är att det kan bli lättare för skolorna att förlägga utvecklingssamtal och andra möten med elever och vårdnadshavare under dagtid i jämförelse med nuvarande situation.

Ansvariga

Annika Andersson HR-chef

Anders Malmquist Förvaltningschef